

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра терапевтичних та хірургічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Шенко Н.М.

2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА КУРСУ ТЕМАТИЧНОГО
УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІКАРІВ З ТЕМИ
«Актуальні питання медицини невідкладних станів»**

Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Гарант освітньої програми
Директор інституту
Начальник НМВ
Директор ННІ ПО

Фролов Ю. А.
Зак М.Ю.
Клименко М.О.
Грищенко Г.В.
Шкірчак С. І.
Норд Г.Л.

1. Опис навчальної дисципліни

Програми навчальної дисципліни	«Підготовка офіцерів занасу в галузі знань «Охорона здоров'я»
Найменування теми ТУ	«Медицина невідкладних станів»
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	222 «Медицина»
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів – Всього годин	16 годин 9 годин 53 78
Відсоток аудиторного навантаження	32,0%
Мова викладання	українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання Програми є поглиблення і удосконалення знань лікарів-слухачів з актуальних питань медицини невідкладних станів, удосконалення у курсантів поведінкових установок на збереження життя і здоров'я постраждалих в екстремальних умовах, відпрацювання методик надання медичної допомоги у бойових та екстримальних умовах.

У результаті вивчення дисципліни «Медицина невідкладних станів» курсанти повинні

- знати:

- основні поняття, категорії та термінологію;
- сутність поняття екстремальності, основні підходи до її вивчення в зв'язку з потребами практики;
- своєрідності екстремальних ситуацій, чинники та умови, що роблять їх небезпечними для людини;
- особливості і характер змінених станів психіки в екстремальних умовах;
- принципи надання медичної допомоги у «червоній», «жовтій» та «зеленій» зоні
- правила медичного сортування та медичної допомоги на етапах медевакуації
- оволодіти знаннями надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах;

- вміти:

- надавати домедичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах
- проводити заходи організації медичного забезпечення в умовах надзвичайного стану
- визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах
- організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ в залежності від масштабу та характеру санітарних втрат у військах та серед населення
- використовувати орофарингіальні та назофарингіальні повітроводи, дихальний мішок Амбу
- володіти реанімаційними методиками /не прямий масаж серця, штучне дихання/, алгоритмом базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД)

Контингент: лікарі- організатори охорони здоров'я , лікарі різних лікарських спеціальностей і рівнів лікувальних установ. Робоча навчальна програма складена на основі

програми навчальної дисципліни «Підготовка офіцерів запасу в галузі знань «Охорона здоров'я» МОЗ та МО України (2017 р.), спеціальність 222 «Медицина»

3. Структура навчальної дисципліни «Медицина невідкладних станів»

Назви блоків і тем	Кількість годин				
	Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС	
				Індивідуальні з викладачем	Самост.
Медицина невідкладних станів					
1. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого. Кровотечі і методи їх зупинки.	11	4			7
2. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога. Алгоритм базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД)	11	4			7
3. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Заповнення МІСТ-рапорту.	11	4			7
4. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат в бойових та небойових умовах. Організація та проведення переміщення пораненого. Етичні аспекти медичного сортування	11	4			7
5. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого. Кровотечі і методи їх зупинки.	9		2		7
6. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога. Алгоритм базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД)	7		2		5
7. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Заповнення МІСТ-рапорту.	9		2		7
8. Організація та проведення переміщення пораненого. Етичні аспекти медичного сортування	9		3		6
Підсумковий контроль. Залік					

Усього годин:	78	16	9		53
---------------	----	----	---	--	----

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема лекції	Години	Викладач
1	Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого. Кровотечі і методи їх зупинки. 1. Характеристика бойових умов. 2. Надання медичної допомоги у «червоній», «жовтій», «зеленій» зоні 3. Кровотечі. Класифікація, клініка. Ускладнення 4. Ждути. Види, класифікація.правила накладання. Ускладнення	4	PhD Фролов Ю. А.
2	Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога. Алгоритм базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД) 1. Клініка, діагностика порушення прохідності дихальних шляхів. 2. Алгоритм базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД). 3. Правила безпеки при роботі з АРЗ 4. Прийом Геймліха	4	PhD Фролов Ю. А.
3	Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Заповнення МІСТ-рапорту. 1. Історія медичного сортування 2. Медичне сортування як сукупність організаційних та лікувальних дій. 3. Принципи медичного сортування 4.Сортування при медичній евакуації	4	PhD Фролов Ю. А.
4	Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат в бойових та небойових умовах. Організація та проведення переміщення пораненого. Етичні аспекти медичного сортування 1. Сортування при бойових та не бойових умовах 2. Організація та проведення переміщення пораненого 3. Етичні аспекти медичного сортування 4. Особливості і характер змінених станів психіки в екстремальних умовах	4	PhD Фролов Ю. А.
5	Всього:	16	

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРІВ
ТУ «Медицина невідкладних станів»

№	Тема семінару	Години	Викладач
1	Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого. Кровотечі і методи їх зупинки.	2	PhD Фролов Ю. А.
2	Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога. Алгоритм базових реанімаційних заходів (застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора БРЗ / АЗД)	2	PhD Фролов Ю. А.
3	Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат.	2	PhD Фролов Ю. А.
4	Організація та проведення переміщення пораненого. Етичні аспекти медичного сортування	3	PhD Фролов Ю. А.
5		9	

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Базовий огляд постраждалого. Кровотечі та крововтрати. Робота з джгутами. Накладання джгута САТ. Допомога після накладання джгута та повторний огляд. Використання та зберігання джгута у тактичній обстановці. Тема 1.2. Ускладнення накладання джгута: ушкодження нервів, компартмент-синдром, Біль при використанні джгута. Тема 1.3. Золота година. Тампонування ран.	7
2.	Тема 2.1. Базові реанімаційні заходи та автоматична зовнішня дефібриляція у дорослих. Послідовність базових реанімаційних заходів у дорослих. Тема 2.2. Застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора. Відновлення прохідності дихальних шляхів. Тема 2.3. Обструкція дихальних шляхів стороннім тілом. Первинна допомога. Основи відновлення прохідності дихальних шляхів.	7
3	Тема 3.1. Порушення прохідності дихальних шляхів. Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Тема 3.2. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових повітроводів). Тема 3.3. Орофарингіальні та назофарингіальні повітроводи. Техніка введення орофарингіального повітроводу. Техніка введення назофарингіального повітроводу. Апарат маска-мішок / дихальний мішок Амбу. Процедура вентиляції легень апаратом маска-мішок	7

4	<p>Тема 4.1. Тема 3.2. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при обструкції стороннім тілом. Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.</p> <p>Тема 4.2. Пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ).</p> <p>Тема 4.3. Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, домедична допомога.</p>	7
5.	<p>Тема 5.1. Реанімація дітей та дорослих постраждалих в результаті утоплення. Розширені реанімаційні заходи у дорослих.</p> <p>Тема 5.2. Зупинка серця в особливих обставинах Лікування в постреанімаційному періоді.</p> <p>Тема 5.3. Реанімаційні заходи в педіатрії. Реанімаційні заходи та підтримка новонароджених при народженні</p>	7
6.	<p>Тема 6.1. Базові поняття про надзвичайні ситуації, класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф. Основи організації медичної допомоги потерпілим під час надзвичайних ситуацій</p> <p>Тема 6.2. Основні принципи надання медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях.</p> <p>Тема 6.3. Правова база захисту населення України від надзвичайних ситуацій</p>	5
7.	<p>Тема 7.1. Поняття, мета і види медичного сортування</p> <p>Тема 6.2. Організація медичного сортування. Етапи медичного сортування. Сортувальні категорії. Черговість госпіталізації постраждалих при проведенні медичного сортування</p> <p>Тема 6.3. Етичні аспекти медичного сортування.</p>	7
8.	<p>Тема 8.1. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій.</p> <p>Тема 8.2. Державна служба медицини катастроф</p> <p>Тема 8.3. Служби цивільного захисту</p>	6
9.	Всього:	53

7. Література:

1. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНИ. Навчальний посібник для студентів і викладачів Запорізького державного медичного університету.
http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/2594/1/13_Percov_Civil_zahist_U.pdf
2. ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА: ДОГОСПІТАЛЬНИЙ ЕТАП. НОВИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЗАТВЕРДЖЕНО наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 № 1269
https://moz.gov.ua/uploads/2/12737-dn_20190605_1269_dod.pdf
3. Навчальна програма «Військові медики на полі бою (Combat Medicine)»
<http://www.medsanbat.info/download/>
4. Рекомендации по проведению реанимационных мероприятий Европейского совета по реанимации (пересмотр 2015 г.)
https://cprguidelines.eu/sites/573c777f5e61585a053d7ba5/content_entry573c77e35e61585a053d7baf/589d9b914c848614cf360a9e/files/Russian_translation_guidelines.pdf
5. Б. Р. Богомольний Медицина екстремальних ситуацій.
<https://www.twirpx.com/file/2385981/>

6. ПЕРВИННИЙ ОГЛЯД ПОРАНЕНОГО ТА НЕВІДКЛАДНІ МЕДИЧНІ ЗАХОДИ
Методичні рекомендації під керівництвом: John Quinn - Medical Consultant,
<http://www.medsanbat.info/pervinni-y-oglyad-poranenogo-ta-nevidkladni-medichni-zahodi/>
7. Про єдину систему надання екстреної медичної допомоги
Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 червня 2009 року N 370 Зареєстровано в
Міністерстві юстиції України 14 вересня 2009 р. за N 863/16879 Із змінами і доповненнями,
внесеними наказом Міністерства охорони здоров'я України від 3 квітня 2012 року N 234